

KESKI-SUOMEN LIITTO

ÄÄNEKOSKI

Tulevaisuus asuu täällä

Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön & Elämän kestävä Äänekoski –hankkeet:

KESKI-SUOMEN KUNTIEN ILMASTOTAPAAMINEN

ÄÄNEKOSKELLA 17.8.2023

PÄIVÄN OHJELMA

- 09.00** Kahvit ja vapaa keskustelu
- 09.30** Avaus ja ajankohtaiskatsaus kansallisiin ja alueellisiin ilmastoasioihin
- 10.00** Äänekosken ilmastotyö
- 11.30** Lounas
- 12.30** Keskustelua kuntien ilmastotyöstä ja tulevaisuuden suunnitelmista
- 14.00** Lopetus

ÄÄNEKOSKEN ILMASTOTYÖ

**TEEMME JA TUEMME KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ
KAIKESSA TOIMINNASSAMME.**

**TAVOITTEENA ON, ETTÄ OLEMME
HIILINEUTRAALI KAUPUNKI VUONNA 2030.**

PUHEENVUOROT

- Matti Tuononen, *kaupunginjohtaja*
- Suvi Kallioinen, *viestinnän asiantuntija*
- Sari Åkerlund, *elinvoimajohtaja*
- Nina Marjoniemi, *kaavoituspäällikkö*
- Henriikka Mäkelä, *hankinta-asiantuntija*
- Raija Sällinen, *ruokapalvelupäällikkö*
- Jaana Kiiskinen, *liikuntapalveluvastaava*
- Jaana Tani, *Äänekosken lukion rehtori*
- Jatta Heikkinen, *ympäristötarkastaja*
- Hanna Ahonen, *ympäristöpäällikkö*

**Kysyttävää?
Kirjoita
kysymyksesi
paperille,
käydään niitä
läpi iltapäivän
osuudessa.**

Johtaminen

Matti Tuononen, kaupunginjohtaja

Ilmastoviestintä

Suvi Kallioinen, viestintäsuunnittelija

ÄÄNEKOSKI

Äänekosken kaupunki
viestii aktiivisesti
tekemästään
ilmastotyöstään

Kaupungin viestintä perustuu Äänekoski-ilmiöön

- Kaupunkistrategian yksi kolmesta päätavoitteesta on KESTÄVÄ YMPÄRISTÖ.
- Avoimen hallinnon periaatteiden mukaista kaupunkistrategiaa toteutetaan yhdessä asukkaiden kanssa.
- Avoimuus ja osallistaminen vaativat viestintää. Ilmiö syntyy vuorovaikutuksesta.

NÄKYVÄKSI TEKEMINEN NÄIN VIESTIMME

Äänekosken aidot vahvuustekijät tuodaan viestinnässä selkeästi ja konkreettisesti esiin. Puhunta on innostavaa ja kannustavaa, ihmistä ja asukasta lähellä. Äänensävyimme on helposti lähestyttävä, jotta saamme kaikki asukkaat mukaan vuoropuheluun.

Viestimme tasapuolisesti kaikkia asukkaita palvelevissa kanavissa. Nostamme Ilmiötämme vahvasti kaikessa kerronnassa, jokaisella toiminnan tasolla. Kokeilemme ennakkoluulottomasti uusia tapoja ja viestinnän keinoja.

Viestinnän tavoitteena on lisätä tietoutta kaupungin palveluista sekä tehdä Äänekoski ja sen ilmiö tunnetuksi ja houkuttelevaksi. Tavoittelemme rohkeasti laajaa näkyvyyttä. Luomme itse tapoja ja alustoja tuoda viestimme kuulluksi.

**Yhdessä luomme elämää
kestävän ympäristön ja
yhteisön.**

**Jokainen voi tehdä jotakin ja
pienilläkin teoilla on merkitystä.**

Tehdään ilmastotyötä näkyväksi

- Tiedottaminen on tärkeää. Aktiivisella viestinnällä tehdään Äänekosken kaupungin pitkäjänteistä ilmasto- ja ympäristötyötä ja eri yksiköiden työtä näkyväksi.
- Samalla innostetaan asukkaita, yrityksiä ja muita sidosryhmiä mukaan. Myös sisäinen viestintä on tärkeää.
- Vaikuttavalla viestinnällä rakennetaan Äänekosken kaupungin imagoa. Tämän päivän teollisuuskaupungilla on vihreät arvot.

ÄÄNEKOSKI

Viestintäkanavat

- Kaupungin verkkosivut www.aanekoski.fi
- **Some-kanavat** Facebook, Instagram, Twitter/X, LinkedIn (myös storyt ja jakaminen paikallisiin Facebook-ryhmiin), käytetään tiettyjä vihreitä emojiä kun aihe liittyy ilmastotyöhön sekä hastagia [#KestäväElämä](https://twitter.com/hashtag/KestäväElämä)
- **Lehdistötiedotteet** (jakelu myös luottamushenkilöille ja eri sidosryhmille), juttuvinkkaus medialle
- **Ilmiö-sivusto** ilmio.aanekoski.fi
- **Intra** - sisäinen tiedottaminen on tärkeää!
- **Uutiskirjeet** (henkilöstö, yrittäjät, matkailu)

ÄÄNEKOSKI

Ilmastotyöhön liittyviä tiedotteiden aiheita 2022-2023

- Äänekosken kaupungin energiansäästötalkoot ja energiaratkaisut
- Mukana kuntien energiasopimuksessa ja Hinku-verkostossa
- Käytössä uusi ympäristö- ja ilmastovahti
- Vesistöjen kunnostushankkeet
- Energia-avustukset
- Kestävän elämän opas asukkaille

ÄÄNEKOSKI

- Kaupungin henkilöstön ekotukihenkilötoiminta
- Jätehuollon kuulumiset, kompostointi
- Jäteneuvontaa päiväkodeille ja kouluille
- Kaupungin henkilöstön työmatkapyöräily
- Työmatkojen kimppakyydit ja kimppakyytisovellukset
- Äänekosken koulujen hävikkiruokaviikko
- Kaupungin ruokapalveluiden hävikkiruuan jakelu
- Äänekosken kaupungin yhteisöpuutarhan kuulumiset
- Suojärven siirtolapuutarhatonttien kuulumiset
- Äänekosken lahoppuisto

ÄÄNEKOSKI

- Miljoona roskapussia -kampanja, talkoilua ja päätapahtuma
- Pääskylle rakennettiin pönttöjä purettavan koulun pihalle
- Uusien rakennusten energiaratkaisut
- Äänekosken kaupungin ilmanlaatumittaukset
- Äänekosken kiertotaloustoimijat

ÄÄNEKOSKI

**Työntekijämme sekä asukkaat ovat
pistäneet itsensä upeasti liikoon!**

ÄÄNEKOSKI

ÄÄNEKOSKI

ÄÄNEKOSKI

ÄÄNEKOSKI

Tiedotteita myös selkokielellä

**Selkokielen tiedote: Voit
lainata sähköpyörän ilmaiseksi
Äänekoskella**

Jokainen saa lainata kesällä
Äänekosken kaupungin sähköpyöriä.
Polkupyörän lainaaminen ei maksa
mitään.

16.6.2023

ÄÄNEKOSKI

Tulevaisuus asuu täällä

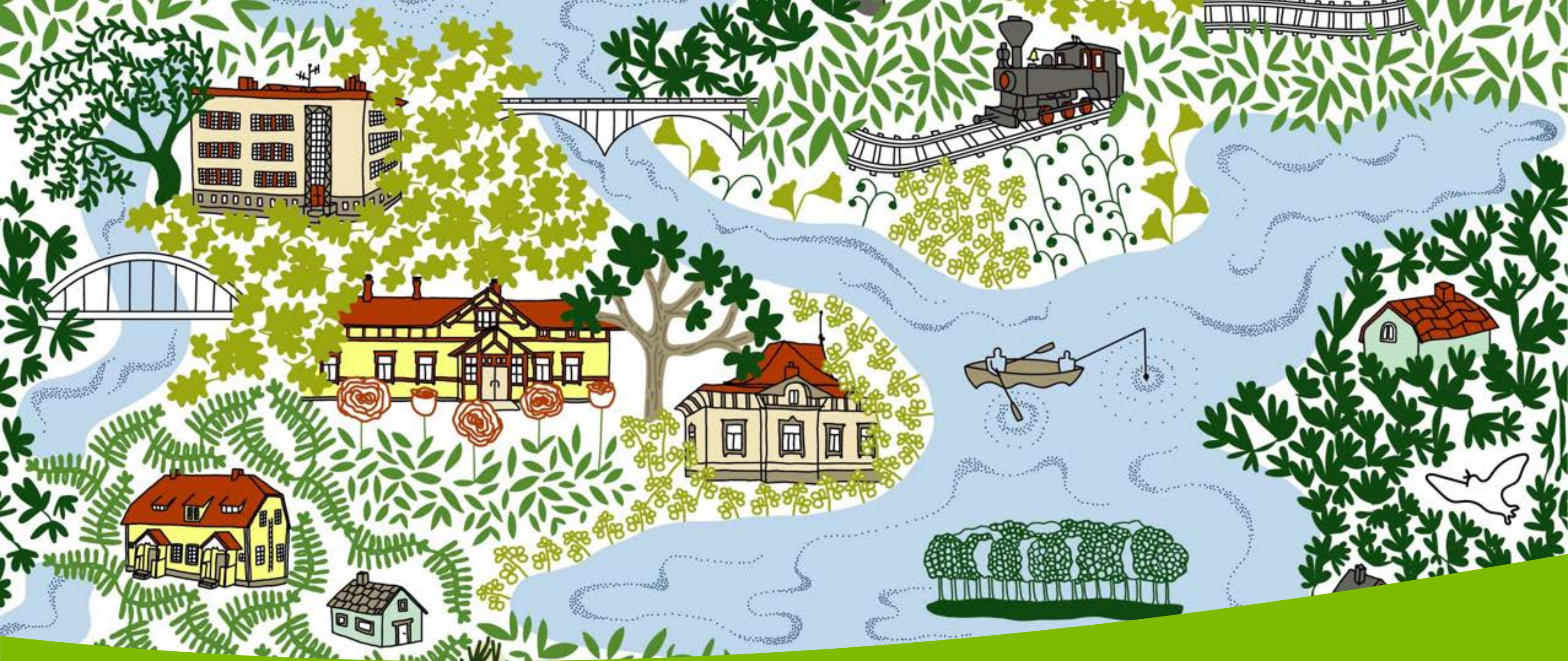
Huolehdimme ympäristöstämme niin, että voimme jättää sen tuleville sukupolville parempana.

Elinvoima

Sari Åkerlund, elinvoimajohtaja

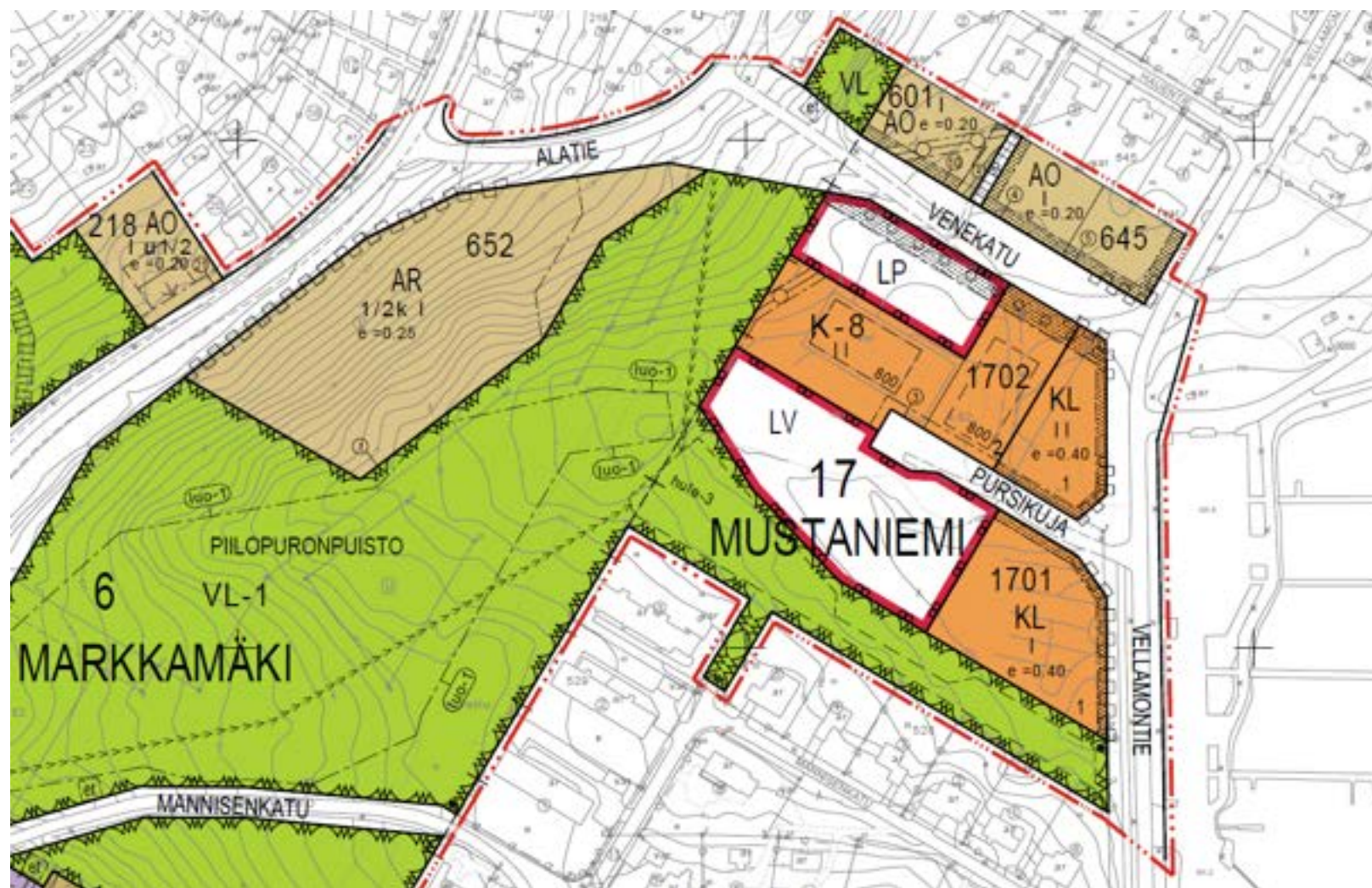
Maankäyttöpalvelut

Nina Marjoniemi, kaavoituspäällikkö

ÄÄNEKOSKI

Hulevesien hallinta

Esim. Häränvirranpuiston
asemakaavan muutos

Aurinkosähkön hyödyntäminen

Yleismääräyksillä ohjataan aurinkokennojen asentamista

”Alueelle sallitaan aurinkosähkön hyödyntäminen. Vinoilla katoilla aurinkopaneelien on oltava kattopintaan integroitavaa mallia. Katon on oltava väriltään harmaa tai siniharmaa ja kiiltävä, mikäli aurinkopaneeleja sijoitetaan rakennusten katoille. Aurinkopaneelien ja niiden kiinnitysosien värin on oltava mahdollisimman lähellä katon väriä. Tasakatoilla kantavat rakenteet on sijoitettava siten, että paneelitelinet voidaan helposti kiinnittää niihin. Aurinkosähkön tuottamiseen liittyviä teknisiä tiloja ei saa sijoittaa vesikaton yläpuolelle. Julkisivuihin kiinnitettävät aurinkopaneelit tulee sovittaa kaupunkikuvaan soveltuvina kokonaisuuksina huomioiden julkisivumateriaalit ja väritys.”

Kaupunkirakenne

- Kaavoitettu suhteellisen tiivistä kaupunkirakennetta.
- Viheryhteydet ja kevyen liikenteen väylät huomioitu kaavoituksessa.

Tiivistä vai väljää
tulevaisuudessa?
Näkökulmia on monia.

Hulevedet

Vihreä

**Asuminen
& pihat**

**Kadut &
"kevarit"**

Julkiset hankinnat

Henriikka Mäkelä, hankinta-asiantuntija

ÄÄNEKOSKI

Hankinta toimialoilla ja yhteisenä palveluna

Äänekoskella on hankinta-asiantuntija ja toimialojen omat hankintavastaavat

- Hankinta-asiantuntija kilpailuttaa kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat ja vahvistaa omalta osaltaan käytettävissä olevaa hankintaosaamista
- Toimialojen hankintavastaavat kilpailuttavat kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat ja toimivat toimialan ”hankinta-agentteina” välittäen tietoa toimialatuntemuksen ja hankintatiedon välillä

Kestävä ympäristö	Pienennämme oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle	Tunnistetaan ympäristövaikutusten kannalta merkittävimmät hankintakategoriat ja hankintamenettelyt.
		Laaditaan selkeä ohjeistus ympäristökriteerien käyttöön ja vakiinnutetaan ympäristökriteerien käyttö osaksi tavanomaisia hankintamenettelyjä. Lisätään ympäristökriteerien vaikuttavuutta asteittain.
	Suosimme kestävästä rakentamisesta ja ekologisista materiaaleista sekä edistämme tehokasta kiertotaloutta ja materiaalien uudelleenkäyttöä.	Tunnistetaan ympäristön kannalta kestäviä hankinnan toteutustapoja ja hyödynnetään kestävämpiä ratkaisuja sen ollessa kustannustasoltaan ja hankintatarpeen täyttäen mahdollista.
		Tuetaan toimialojen ympäristöosaamisen kehittämistä julkisissa hankinnoissa

Hankintatoimessa on otettu käyttöön kaupungin ympäristö- ja ilmasto-tavoitteita tukevat toimintatavat heinäkuussa 2022.

Toimintatavat on johdettu kaupungin strategiasta.

ÄÄNEKOSKI

Ilmaston huomioonotto hankintatoimen järjestämisessä

Informaatiovaikuttaminen

- Tietolähteiden kokoaminen ja tiedon jakaminen
- Hankintatoimen tuki toimialoille

Sisäiset ohjeet

- Ympäristön kannalta olennaisimpien hankintojen tunnistaminen
- Ympäristön huomioiminen varhaisessa vaiheessa hankinnan valmistelua.
- Ellei hankinnan luonteesta muuta johdu, on kuhunkin kilpailutukseen ja sen tuloksena solmittavaan sopimukseen sisällytettävä 1-3 soveltuvaa ympäristökriteeriä.

Seuranta

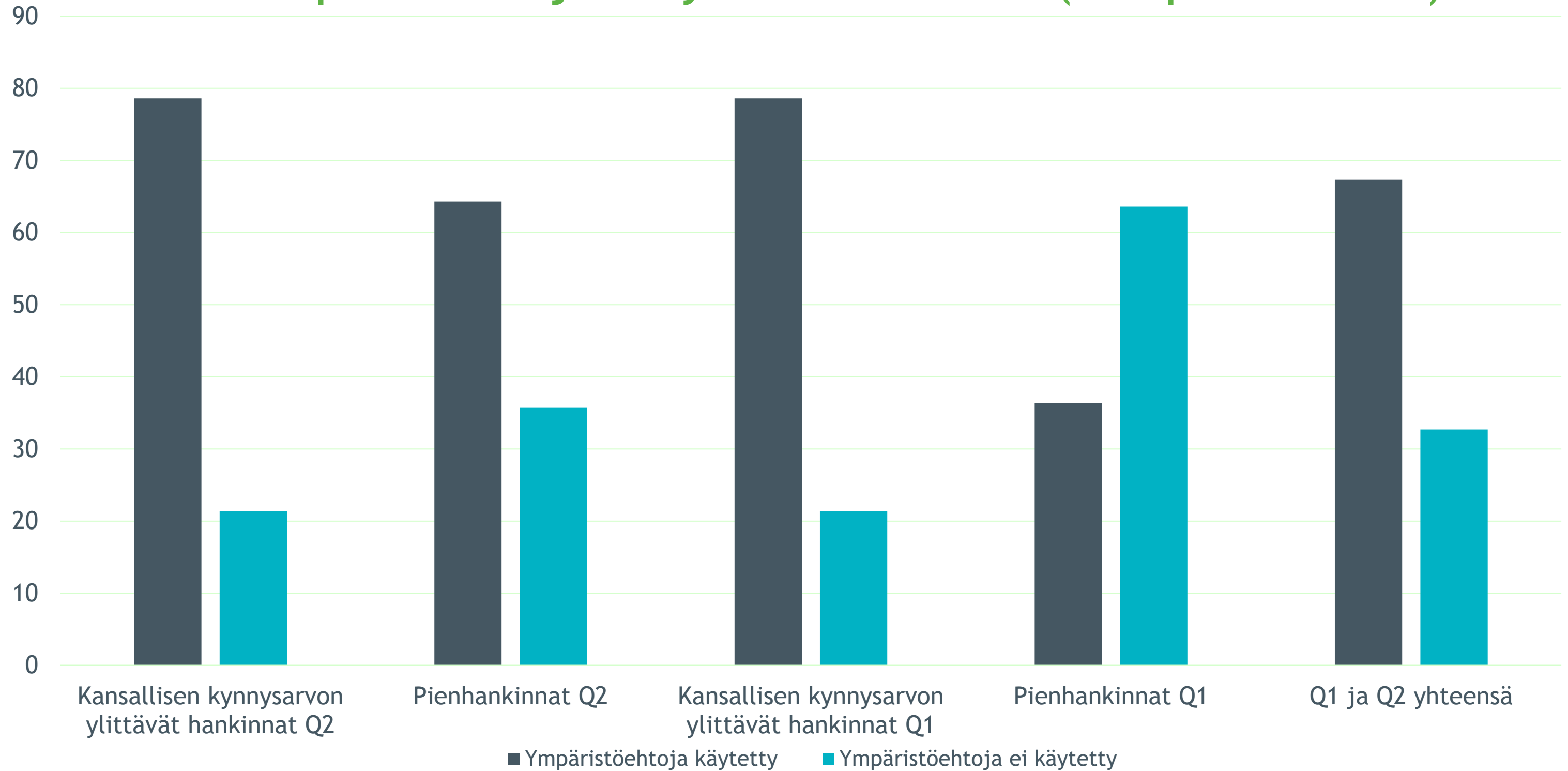
- Hankintatoimen mittarit ja raportointi
- Talousarvion tulokorttitavoitteet

Ympäristökriteerien käyttöönotto

- Seuranta ja raportointi on käynnistetty kunnolla vuoden 2023 alusta alkaen. Ympäristökriteerien käytöstä raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.
- Alkuvaiheessa panostus ympäristökriteerien huomioimiseen mahdollisimman laajasti, kriteerien käytön vakiinnuttua seuraavina askeleina kriteereiden vaikuttavuuden kehittäminen
 - Vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä ympäristökuormitusta alentavia ehtoja oli käytetty n. 45 % kilpailutetuista hankinnoista
 - Q1 2023 62,5 %
 - Q2 2023 71,4 %

Ympäristöehtojen käyttö hankinnoissa (% kilpailutetuista)

ÄÄNEKOSKI

Suurimmat haasteet

- Riittävien aikaresurssien varmistaminen
 - Osaamisen vahvistamiselle ja kriteerien kehittämiseksi
 - Hankintojen valmistelulle
- Taloudelliset rajoitteet
 - Budjetointi tehdään tyypillisesti mahdollisimman edullisen toteutustavan ehdoilla: joissakin hankintatyypeissä kestävyysmuutoksen aikaansaaminen kuitenkin edellyttäisi myös taloudellisia resursseja
- Tarjoajakentän valmiudet ekologisesti kestävien hankintojen toteuttamiseen
 - Esim. vähäpäästöisen kaluston alueellinen saatavuus tai päästölaskentamenetelmien tuntemus

Ruokapalvelut

Raija Sällinen, ruokapalvelupäällikkö

ÄÄNEKOSKI

Ruokapalveluiden ympäristönäkökulmia

- Keskitetyt hankinnat
- Ruokalistasuunnittelu
- Logistiikka; elintarviketoimitukset & ruoan kuljetus
- Ruokahävikki; yhteistyökumppanit tähderuoan jatkokäyttöön
- Tähderuoan seuranta ja dokumentointi
- Keittiöiden toimenpiteet; energian- ja vedensäästö, pesu- ja puhdistusaineet
- Jätteiden lajittelu
- Tietoisuus, tiedottaminen; keittiöhenkilöstö & asiakkaat

Liikuntapalvelut

Jaana Kiiskinen, liikuntapalveluvastaava

ÄÄNEKOSKI

Suomalaisten liikuntatottumukset

(Liikuntaraportti, OKM 2022:33)

Ikäihmiset liikkuvat eniten kevyen liikenteen väylillä, piha-alueilla ja luonnossa. Miehet liikkuvat piha-alueilla jonkin verran naisia yleisemmin, mutta naiset liikkuvat useammin sisäsaleissa ja kaupunkitiloissa kuten puistoissa ja aukioilla

ÄÄNEKOSKI

6 SUOSITUINTA LIIKUNTALAJIA

Naiset

1. kävely
2. kuntosali
3. juoksu/hölkä
4. sauvakävely
5. pyöräily
6. ryhmäliikunta

Miehet

1. kävely
2. kuntosali
3. pallopelit
4. juoksu/hölkä
5. pyöräily
6. hiihto

LIKKUMISEN, PAIKALLANOLON JA UNEN OSUDET

- unika (mittari rannekeessa)
 - paikallaanolo, makuu tai istuminen
 - paikallaanolo, seisominen
 - kevyt liikkuminen
 - reipas ja rasittava liikkuminen
- osuudet vuorokaudesta

Suomalaisten liikuntatottumukset

(Liikuntaraportti, OKM 2022:33)

Suomalaiset ovat innostuneet työmatkapyöräilystä
PETRI LAJUNEN • JULKAISTU 21.05.2023 | 11:30 → PÄIVITETTY 21.05.2023 | 13:23 TYÖELÄMÄ
Vuoden vaihteessa oli vajaa 40 000 palkansaajaa, joilla oli polkupyöräetu.

2017-2021

Kaksijakoinen ilmiö

Lämpötilan nousu

- Vapaa-ajan liikunta, kävely ja pyöräily lisääntyvät. Yhteys käänteisen U:n muotoinen (helteet) > hakeudutaan sisälle.
- Työssä liikkumisen ja lämpötilan nousun välillä negat. yhteys. Viileämmillä seuduilla etunsa.

Lisääntynyt valoisuus

- Fyysinen aktiivisuus lisääntyy, mutta pimeys vähentää sitä.
- Uni häiriintyy, myös lämpötilan nousun myötä.

Lisääntyvät sademäärät

- Todennäköisesti vähentävät väestön liikuntaa. Sisälle?

Liikunta ja ilmasto

Liikuntaan yhdistettävät ilmastovaikutukset syntyvät lähinnä liikuntatilojen rakentamisesta ja ylläpidosta sekä ihmisten siirtymisestä liikuntapaikoille.

- Yksinkertaisen lähiliikunnan suosiminen
- Mielellään ulkoliikuntaa
- Pitkät matkat, kilpailukalenteri

ÄÄNEKOSKI

Sisäliikuntapaikat (25)

- Suolahden uimahalli ja Uimahalli VesiVelho (2)
- Liikuntatalo: monitoimitila (pallopelit ym, kuntosalit 3, paini, kamppailu, yleisurheilu)
- Äänekoski Pankkari Areena (2019) (pallopelit ym, kuntosali 1)
- Asemakadun vanha koulu (liikuntasali, paini, kamppailu, voimailusali)
- Kunto- ja voimailusaleja yhteensä 11 kpl (2 kpl niistä ilmanpainelaitesaleja)
- Sisäskeittihalli (2023)
- Ylipainehalli (2021)
- Jäähalli (2020)
- Koulujen liikuntasalit (9+1)
- Yksityiset kuntokeskukset ja liikuntatilat (4 kpl)

Ulkoliikuntapaikat (100)

- Hiekkakentät (15), nurmikentät (6), tekonurmet (1+1), yleisurheilukentät (4)
- Monitoimiareenat (7), ulkokuntosalipihat (8), ulkotenniskentät (2)
- Ensilumenlatu 3 km (1), Hiihtoladut noin 250 km (valaistua 27,5 km),
koiralatua 6-10 km
- Tekojää (1), kaukalot (9), yleisluistelualueet (12-15), retkiluistelurataa 5-30 km
- Äänemäen laskettelurinne (2+1 rinnettä)
- Frisbeegolfradat (yli 5), maastopyöräreitit (4), juoksuportaat (2+2)
- Skeittipaikat (4), Pump track –rata (1)
- Kevyenliikenteen väyliä 43 km

Energialukemat alkaen 1.1.2023

Syöpöt ja hillintä

Energiasyöppöjä: jäähallit, uimahallit ja erilaiset liikuntahallit, tekolumiladut ja -jääradat, lämmitetyt jalkapallokentät sekä liikuntapaikkojen valaistus

- Äänekosken jäähalli Suomen energiatehokkain jäähalli, mm. lauhdeilma hyödynnetty
- Hallien ilmastoinnin automatisointi ja prime time ajat, seurannan kehittäm.
- Energiatehokkaampien valaisimien vaihto meneillään
- Kierrätys varusteissa ja välineissä, maa-ainekset, lähikuljetus
- Käpy-ohjelman edistäminen: kevyenliikenteen väylät, pyöräparkit, sähköpyörät, työmatkaliikunta, seurayhteistyö

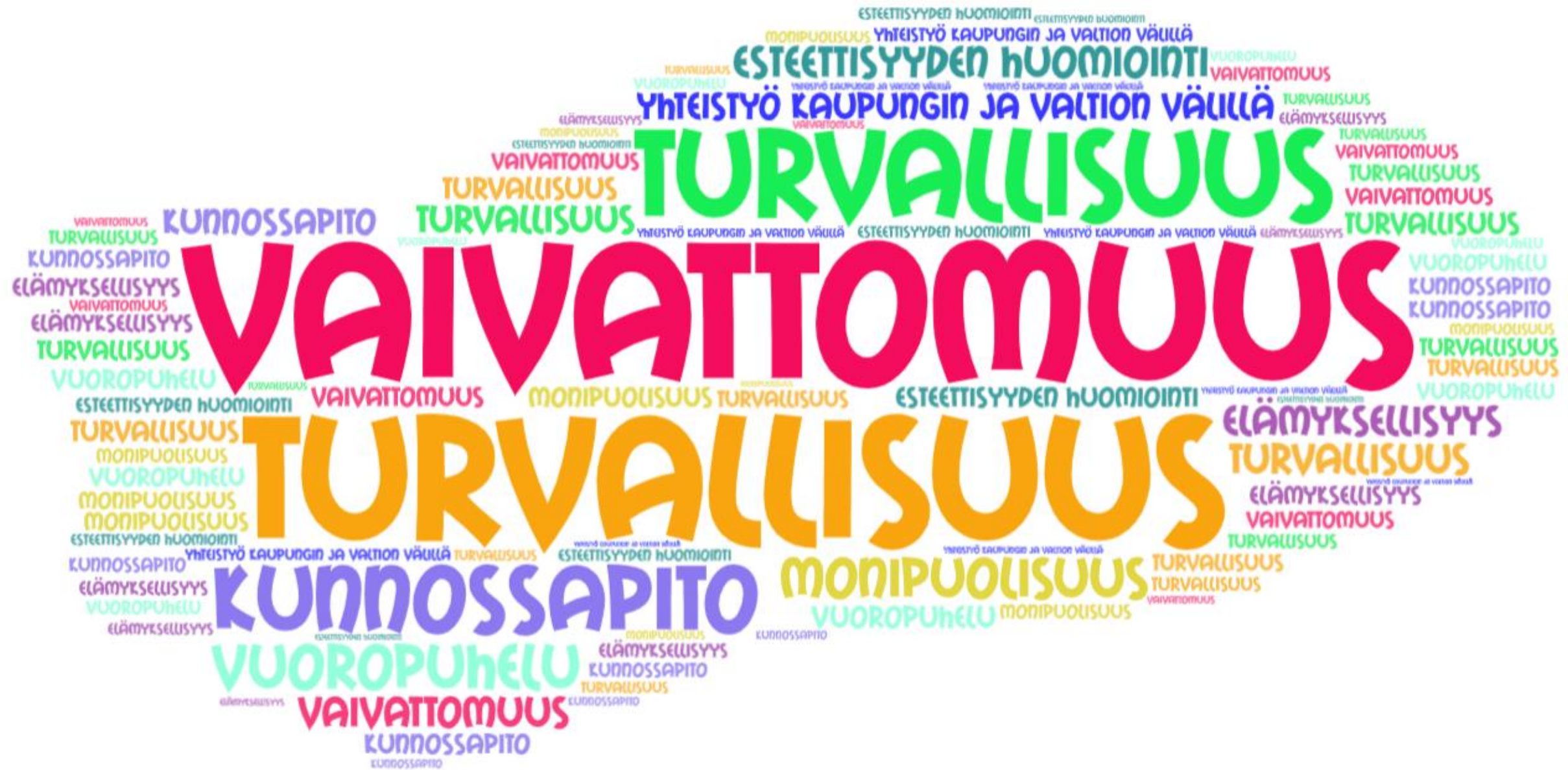
Meille nyt heti ...

- **Liikuntapaikkojen ympäristöjohtaminen kehittynyt myönteisesti**, mutta kuntien ja vastualueiden erot suuria. Kuluttamisen trendi varustebisneksen ohella myös liikuntapaikkojen rakentamisinvestoinneissa: nopeasti ja heti nyt ...
- Hallitusohjelman läpileikkaavat ilmasto- ja ympäristötavoitteet eivät vielä näy vahvasti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan strategiassa, jonka keskiössä on ollut sosiaalisen kestävyuden edistäminen. **Liikunnan vastualueella sitoutuminen kestäväen kehityksen edistämiseen on vahvaa**, mutta aihepiirin jäsentymättömyys vaikeuttaa kokonaisuuden systemaattista haltuunottoa ja jättää toimenpiteisiin katvealueita
- Maailmanlaajuisia haasteita, mm. tekonurmien kumirouheet

ÄÄNEKOSKI

Kasvatus & opetus

Jaana Tani, Äänekosken lukion rehtori

Ympäristötoimi

Jatta Heikkinen, ympäristötarkastaja &
Hanna Ahonen, ympäristöpäällikkö

Ympäristötoimen vaikuttamiskeinot

- Kaikki pystyvät vaikuttamaan omassa työssään, jokaisen yksikön toimenkuva lopulta kapea osa koko kaupungin työstä
- Voi helposti syntyä mielikuva, että ympäristötoimi vastaa kaikesta ympäristö- ja ilmastotyöstä, kun oikeasti konkreettinen toiminta tapahtuu kaikilla toimialoilla osana päivittäistä työtä
- **Ympäristönsuojeluviranomainen:** Vieraslajit, paahdelajit, hulevedet, vesistönsuojelu, äärisääilmiöt, liikkumistarve (päätökset, lausunnot ja viestintä)

ÄÄNEKOSKI

Ilmastotyö kuuluu jokaisen työnkuvaan

- Ilmastonmuutoksen myötä lainsäädäntö, rahoitusehdot ja sidosryhmät ohjaavat toimiin
- Tahtoa ja tietoa löytyy, mutta usein resurssit rajoittavat
- Yhteistyön tärkeys korostuu; ilmastotyö ylittää toimialarajat
- “Ylimääräisestä taakasta” kannattavaksi toimintatavaksi etenkin säästönäkökulman ansiosta

Miten Äänekoskella ollaan päästy tähän?

- Motivoituneet työntekijät ja yhteistyö
- Johto näkee ympäristö- ja ilmastotyön tärkeyden + tuki
- Päätäjien myönteinen suhtautuminen
- Hankkeilla lisävoimia Vihreä Uusiutuva Äänekoski (08/2019-07/2022)
Elämän kestävä Äänekoski (09/2022-12/2023)

> Ilmastotavoite osana kaupunkistrategiaa

ÄÄNEKOSKI

Mihin ollaan panostettu?

- Hankehaut
- Yhteistyön kehittäminen
- Tiedon lisääminen
- Viestintä

ÄÄNEKOSKI

Mitä ympäristö- ja ilmastotyö on tuonut meille?

- Lisäresursseja rahoitusten myötä
- Kustannussäästöjä
- Työlle lisää koettua merkityksellisyyttä
- Positiivinen vastaanotto
 - edistää sidosryhmäyhteistyötä
 - lisää kaupungin tunnettuutta ja vetovoimaa
 - kannustaa jatkamaan tehtyä työtä
 - yhteisöllisyys

KESKI-SUOMEN LIITTO

ÄÄNEKOSKI

Tulevaisuus asuu täällä

KIITOS!

Suvi Bayr, aluekehitysasiantuntija
Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön -hanke
Keski-Suomen Liitto

Juho Liimatainen, ilmastokoordinaattori
Elämän kestävä Äänekoski -hanke
Äänekosken kaupunki

